

A photograph of a field at night with several fireflies glowing. The background is dark blue and black, with the fireflies providing the main light source. The fireflies are in various positions, some in the foreground and some in the background, creating a sense of depth.

motivaction

research and strategy

Energievoorziening 2015-2050: Publieksonderzoek –
Burgerprofielen CO₂-reducerende opties

Ministerie van Economische Zaken

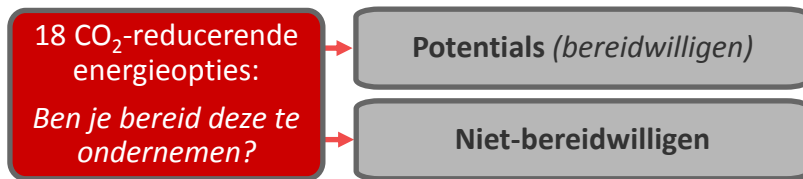
*BIJLAGE BIJ RAPPORT
Energievoorziening 2015-2050:
publieksonderzoek naar draagvlak
voor verduurzaming van energie*

In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken (verder te noemen: EZ), heeft Motivaction International B.V. onderzoek uitgevoerd naar de beleving van energie onder de Nederlandse bevolking. Het onderzoek maakt deel uit van de ontwikkeling van het Energierapport 2015 en de aansluitende maatschappelijke dialoog.

Het publieksonderzoek geeft inzicht in het draagvlak bij de Nederlandse bevolking voor verschillende opties met betrekking tot (een duurzame) energievoorziening. Ook biedt het inzicht in hoe burgers aankijken tegen dilemma's die zich hierbij voordoen en welke uitruil tussen voor- en nadelen ('pains' en 'gains') zij bereid zijn te accepteren. De resultaten van het publieksonderzoek zullen gebruikt worden voor het Energierapport 2015 en het voeren van de aansluitende maatschappelijke dialoog. In het hoofdrapport zijn de belangrijkste resultaten en conclusies beschreven.

Deze bijlage “**Energievoorziening 2015-2050 Publieksonderzoek: Burgerprofielen CO₂-reducerende opties**” geeft per voorgelegde CO₂-reducerende energieoptie inzicht in twee belangrijke bevolkingssegmenten. Dit zijn de:

- a) **Potentials:** Nederlanders die op dit moment een optie nog niet ondernemen, maar dit wel overwegen. Wat maakt dat deze groep interesse toont om een optie te overwegen, en belangrijker nog wat houdt hen daarbij tegen?
- b) **Niet-bereidwilligen:** Nederlanders die niet bereid zijn tot het ondernemen van de optie. Wat houdt hun tegen om deel te nemen aan de energietransitie in Nederland?

Het palet aan doelgroepen dat wel of niet meegaat of mee wil gaan in de energietransitie is divers en vaak sterk afhankelijk van de specifieke CO₂-reducerende optie. In de transitie naar een duurzame energiehuishouding in Nederland zijn globaal drie segmenten te onderscheiden: **koplopers** die gebruik maken van CO₂-reducerende opties, **potentials** die wel bereidwillig zijn maar nog beren op de weg zien, en **niet-bereidwilligen**. De samenstelling van deze drie segmenten is per optie anders; iemand die duurzame keuzes maakt op het ene gebied maakt op een ander gebied soms niet-duurzame keuzes. Zo zijn mensen met hoge inkomens eerder bereid (en waarschijnlijk ook in staat) tot de aanschaf van een elektrische auto en deelname aan een energiecoöperatie in de buurt, terwijl zij juist minder bereid zijn de verwarming lager te zetten, hun vliegvakanties te beperken en hun auto in te ruilen voor het openbaar vervoer.

Per optie heeft Motivaction profielen opgesteld van de twee groepen die in onze ogen het meeste aandacht verdienen, namelijk groepen die huidige CO₂-reducerende opties overwegen, maar nog niet ondernemen (*potentials*) en de groepen die hiertoe niet bereid zijn (*niet-bereidwilligen*). In de huidige opgave van een volledige duurzame energievoorziening in 2050 mogen er onder de Nederlanders geen groepen worden buitengesloten. Er is geen andere keuze, willen de maatschappij in 2050 volledig duurzaam zijn: ook deze vooralsnog *potentials* en *niet-bereidwilligen* zullen op één of andere wijze hun steentje moeten bijdragen.

In deze bijlage is inzichtelijk gemaakt hoe deze profielen zich kenmerken per CO₂-reducerende optie. Ook worden daarbij specifieke barrières en motivaties inzichtelijk, die sterk verschillen per optie. Dit om enerzijds rekening te kunnen houden met deze groepen in het beleid, maar ook om hun specifiek te motiveren vóór en te betrekken bij de maatschappelijke dialoog van 2016.

De gebruikswaarde van de profielen

De profielbeschrijvingen hebben het karakter van een ‘kaartenbakstelsel’. Op het moment dat auteurs van het energierapport 2050 of organisatoren van de dialoog een CO₂-reducerende optie bij de kop willen pakken, krijgen zij direct overzicht in de twee belangrijkste profielen die aandacht verdienen bij deze specifieke optie. In een overzichtelijk systeem kan de op dat moment relevante optie worden uitgelicht en beschikt men over een uitgebreide beschrijving van de twee doelgroepen, in termen van waarden en socio-demografie.

Per CO₂-reducerende optie die in het hoofonderzoek is voorgelegd, is het profiel van de *potentials* en *niet-bereidwilligen* in kaart gebracht.

De profielen bevatten de volgende informatie:

- Perceptie van de urgentie van het verduurzamen van het energiesysteem, in het algemeen en in vergelijking met andere maatschappelijke issues;
- De basishouding ten opzichte van het onderwerp, de wenselijkheid van toename van duurzame energiebronnen en de perceptie van de meerwaarde van verduurzaming van het energiesysteem;
- Perceptie van de verantwoordelijkheid van de verschillende actoren;
- Waarden die men belangrijk vindt voor energie (voor Nederland, voor de eigen woonomgeving, het eigen verbruik);
- Persoonlijke betrokkenheid bij het onderwerp;
- Het draagvlak voor specifieke energieopties (qua houding en qua gedrag);
- De invloed van de nabijheid van energie-installaties in de directe woonomgeving en de hinderbeleving van energie-installaties en andere overlast veroorzakende elementen;
- Achtergrondkenmerken: opleiding, leeftijd, afstand tot energie-installatie in de omgeving, ervaren overlast, et cetera.

Aanvullend op de profielschets geven we aan de hand van grafieken aan wat de belangrijkste *ervaren drempels* zijn voor de potentials om de maatregelen nog niet te ondernemen en voor de niet-bereidwilligen om deze maatregelen helemaal niet te overwegen.

Op de volgende pagina zijn alle 18 mogelijke opties voor duurzaam energiegedrag zoals voorgelegd in het onderzoek benoemd.

De opties zoals in het onderzoek zijn voorgelegd zijn:

- Optie 1:** Het plaatsen van zonnepanelen op de eigen woning of de eigenaar/verhuurder vragen dit te doen
- Optie 2:** Deelnemen aan een windcollectief (bijv. Hollandse wind) of een windmolenpark
- Optie 3:** Het afnemen van groen gas (gas uit biomassa)
- Optie 4:** Het installeren van elektrische verwarming (i.p.v. Gas) in de woning
- Optie 5:** Het afnemen van stroom opgewekt in een kerncentrale
- Optie 6:** Isolatie van vloer, dak en ramen in eigen woning of de eigenaar/verhuurder vragen dit te doen
- Optie 7:** Het kopen van huishoudelijke apparaten met een milieucertificaat
- Optie 8:** De verwarming enkele graden lager te zetten dan je prettig vindt
- Optie 9:** Vaker de trein, tram of bus te nemen in plaats van de auto
- Optie 10:** Vaker thuiswerken
- Optie 11:** Het aanschaffen of gebruiken van een elektrische auto
- Optie 12:** Zelf toepassen van Het Nieuwe Rijden
- Optie 13:** De fiets vaker nemen in plaats van de auto
- Optie 14:** Het eten van producten die lokaal geproduceerd zijn
- Optie 15:** Het boycotten van producten van milieubelastende bedrijven
- Optie 16:** Het deelnemen aan een energiecoöperatie in de buurt
- Optie 17:** Het laten aansluiten van de woning op een warmtenet gevoed door restwarmte van de industrie
- Optie 18:** Minder vaak met het vliegtuig op vakantie gaan

Definities van de doelgroepen

Potentials: Nederlanders die op dit moment een CO₂-reducerende energieoptie nog niet ondernemen, maar dit wel overwegen.

Niet-bereidwilligen: Nederlanders die niet bereid zijn tot het ondernemen van de optie.

NB:

- *Op de profielslides worden alleen de kenmerken van de groep potentials of niet bereidwilligen genoemd **die significant afwijken van het gemiddelde**. Als een kenmerk niet genoemd wordt dan betekent dit dat de groep op dit punt niet afwijkt van het gemiddelde.*
- *Wanneer er geen profielslide is van de groep potentials of niet-bereidwilligen bij een bepaalde gedragsoptie, dan betekent dit dat deze groep te klein is in het onderzoek om statistisch betrouwbare uitspraken over te doen (minder dan 40 respondenten).*

Urgentie verduurzaming energie

- **Top-3** onderwerpen die in Nederland met **urgentie** zouden moeten worden aangepakt.
- **Probleembesef** opraken fossiele brandstoffen en schadelijkheid CO₂-uitstoot en noodzaak van aandacht voor klimaatverandering.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- **Basishouding** (positief/negatief) tegenover het stimuleren van duurzame energie in Nederland.
- **Wenselijkheid afname of toename** aandeel energiebronnen.
- **Meerwaarde verduurzaming**.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- **Perceptie verantwoordelijkheid**.

Potentials/Niet-bereidwilligen

Maatschappelijke waarden rond energie

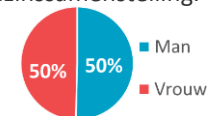
- **Belang kernwaarden** voor de totale energievoorziening, energie-installaties in de omgeving en voor het eigen energieverbruik als consument.

Persoonlijke betrokkenheid

- Persoonlijke **interesse** in en **kennis** over het onderwerp energie en **bereidheid** om persoonlijk **bij te dragen** aan de verduurzaming van het energiesysteem.
- Perceptie van **eigen effectiviteit**; verandering die het eigen gedrag teweeg kan brengen op het gebied van energiebesparing en verduurzaming

Achtergrondkenmerken

- Geslacht, leeftijd, inkomen, opleiding, Mentality-milieu (zie bijlage), regio, stedelijk of landelijk wonend en gezinssamenstelling.

Draagvlak voor specifieke opties

- **Houding** tegenover **specifieke opties** voor verduurzaming.
- **Gedrag** op **specifieke opties** voor verduurzaming.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- **Mening over het proces rondom de plaatsing** van een energie-installatie in de buurt.
- De **huidige nabijheid** van energie-installaties.
- **Hinderbeleving** van elementen in de directe woonomgeving.

Profielen

- Optie 1: Plaatsen van zonnepanelen
- Optie 2: Deelname in een windcollectief
- Optie 3: Afname van groen gas
- Optie 4: Installatie elektrische verwarming
- Optie 5: Afname kernstroom
- Optie 6: Isolatie van de woning
- Optie 7: Apparaten met milieucertificaat
- Optie 8: Verwarming enkele graden lager
- Optie 9: Vaker de trein, tram of bus

p. 9
p. 12
p. 15
p. 17
p. 20
p. 23
p. 25
p. 27
p. 29

- Optie 10: Thuiswerken
- Optie 11: Aanschaf/gebruik elektrische auto
- Optie 12: Toepassen van Het Nieuwe Rijden
- Optie 13: Vaker met de fiets
- Optie 14: Eten van lokale producten
- Optie 15: Boycot milieubelastende bedrijven
- Optie 16: Deelname aan een buurtcoöperatie
- Optie 17: Warmtenet gevoed door restwarmte
- Optie 18: Minder vliegvakanties

p. 32
p. 34
p. 37
p. 39
p. 41
p. 43
p. 46
p. 49
p. 51

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het veranderen van het energiesysteem vaker een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken fossiele brandstoffen.
- Zien vaker in dat CO₂-uitstoot slecht is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie in Nederland.
- Willen vaker dat het aandeel van aardolie, aardgas, steenkool afneemt.
- Willen vaker dat het aandeel zonne-energie en waterkracht toeneemt.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de afhankelijkheid van andere landen vermindert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf en de bewoners van Nederland vaker verantwoordelijk voor het gebruik van meer duurzame energie.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (40% van NL)

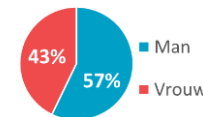
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat energiesysteem innovatie stimuleert.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Duurzaamheid speelt vaker een rol in de keuzes die zij maken.
- Zijn vaker bereid duurzame energie af te nemen of minder energie te gaan verbruiken.

- Vaker mannen.
- Vaker postmaterialisten en kosmopolieten

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid deel te nemen aan een windmolencollectief of huishoudelijke apparaten te kopen met een milieucertificaat.
- Hebben al vaker vloer, dak en ramen geïsoleerd.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden vaker dat omwonenden moeten kunnen investeren in lokale energie-installaties.
- Wonen vaker verder weg van gaswinningslocatie en energiecentrale.

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp criminaliteit en veiligheid vaker een urgent onderwerp.
- Vinden het veranderen van het energiesysteem minder vaak een urgent onderwerp. En vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Vinden klimaatverandering minder vaak een groot probleem en zien minder in dat CO₂-uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan minder vaak positief tegenover het stimuleren van duurzame energie in Nederland.
- Willen minder vaak dat het aandeel van aardolie afneemt. En willen minder vaak dat het aandeel van windenergie toeneemt op het totale energieverbruik.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door duurzame energie de concurrentiepositie van Nederland versterkt wordt.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (8% van NL)

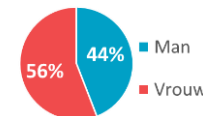
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat energie voor de consument betaalbaar is, dat het energiesysteem werkgelegenheid stimuleert.
- Vinden het minder belangrijk dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven minder vaak aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook minder vaak een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Zijn minder vaak bereid zelf duurzame energie op te weken of af te nemen, en ook minder bereid het eigen energieverbruik terug te dringen.
- Duurzaamheid speelt minder vaak een rol bij de keuzes die zij maken.

- Vaker laagopgeleiden en vaker 65-plussers.
- Vaker moderne burgers.
- Vaker getrouwde mensen.

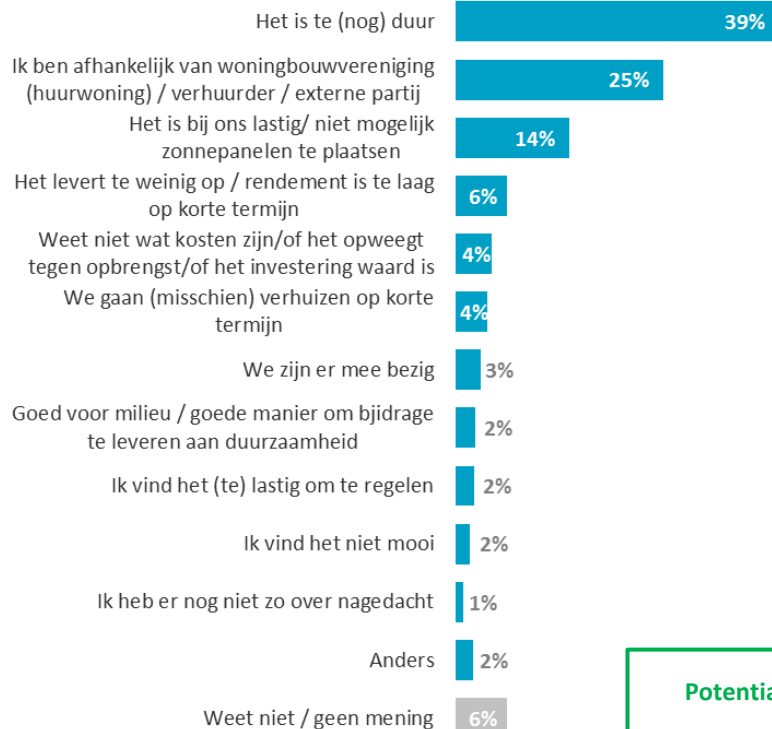
Draagvlak voor specifieke opties

- Minder vaak bereid tot het deelnemen aan windmolencollectief of een energiecoöperatie in de buurt. En ook minder bereid tot het isoleren van de woning, de verwarming enkele graden lager te zetten, een elektrische auto aan te schaffen of lokaal geproduceerde producten te eten.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

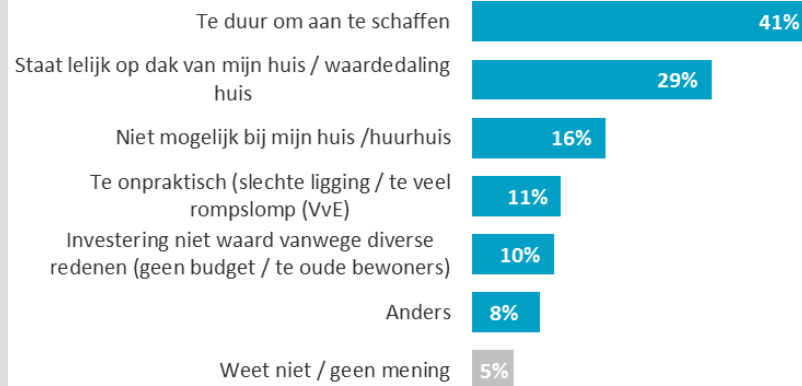
- Vinden het minder vaak belangrijk dat omwonenden kunnen investeren in een energie-installatie in hun buurt.
- Vinden het vaker bezwaarlijk om een windmolen in de directe omgeving te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot het plaatsen van zonnepanelen maar doe je dit nog niet? (n=199)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het plaatsen van zonnepanelen? (n=47)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden naast een verandering van het energiesysteem ook vaker natuur, milieu en klimaat een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen.
- Zien vaker in dat CO₂-uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen vaker een kleiner aandeel van aardgas, aardolie en steenkool op het totale energieverbruik.
- Willen vaker een groter aandeel van windenergie, verbranding van biomassa en energie opgewekt door waterkracht.
- Vinden vaker de versterkte concurrentie en verminderde afhankelijkheid van andere landen een voordeel van duurzame energie.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf en de bewoners van Nederland er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (21% van NL)

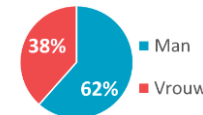
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het minder vaak belangrijk dat er zo min mogelijk aan het landschap verandert door een energie-installatie

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie, hebben hier meer kennis overgeven ook vaker aan een mening te hebben over het onderwerp.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening, en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Zien vaker in dat de keuzes die ze maken kunnen helpen om klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt vaker een rol bij de keuzes die zij maken.

- Vaker mannen, vaker 18-24 jarigen, vaker hoogopgeleiden en vaker thuiswonenden.
- Vaker kosmopolieten en postmaterialisten.
- Wonen vaker in een landelijke omgeving.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid zonnepanelen te plaatsen op de eigen woning, de verwarming enkele graden lager te zetten, vaker thuis te werken, Het Nieuwe Rijden toe te passen, vaker de fiets te pakken, lokaal geproduceerde producten te eten, milieubelastende bedrijven te boycotten, deel te nemen aan een energiecoöperatie en de woning te verwarmen met restwarmte van de industrie.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden vaker dat omwonenden moeten kunnen investeren in lokale energie-installaties.
- Ondervinden in de huidige situatie vaker hinder van een snelweg.

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden natuur, milieu en klimaat vaker een urgent onderwerp.
- Maken zich minder vaak zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Vinden klimaatverandering minder vaak een groot probleem.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever om negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Willen vaker dat het aandeel windenergie kleiner wordt en vaker dat kernenergie een groter aandeel krijgt in het totale energieverbruik.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door duurzame energie Nederland minder afhankelijk wordt van andere landen.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf en de bewoners van Nederland er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (17% van NL)

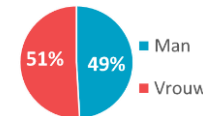
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat er zo min mogelijk aan het landschap verandert door een energie-installatie en dat de hinder wordt beperkt op plekken waar energie wordt opgewekt.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven minder vaak aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook minder vaak een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Zijn minder vaak bereid zelf duurzame energie op te wekken of af te nemen en ook minder bereid het eigen energieverbruik terug te dringen.
- Duurzaamheid speelt minder vaak een rol bij de keuzes die ze maken.

- Vaker 45-plussers.
- Minder vaak thuiswonende kinderen.
- Vaker nieuw conservatieven.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid stroom af te nemen die opgewekt is in een kerncentrale.
- Zijn minder vaak bereid om de verwarming enkele graden lager te zetten, een elektrische auto aan te schaffen of Het Nieuwe Rijden toe te passen, minder vaak het vliegtuig te nemen, milieubelastende bedrijven te boycotten of deel te nemen aan een energiecoöperatie in de buurt.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

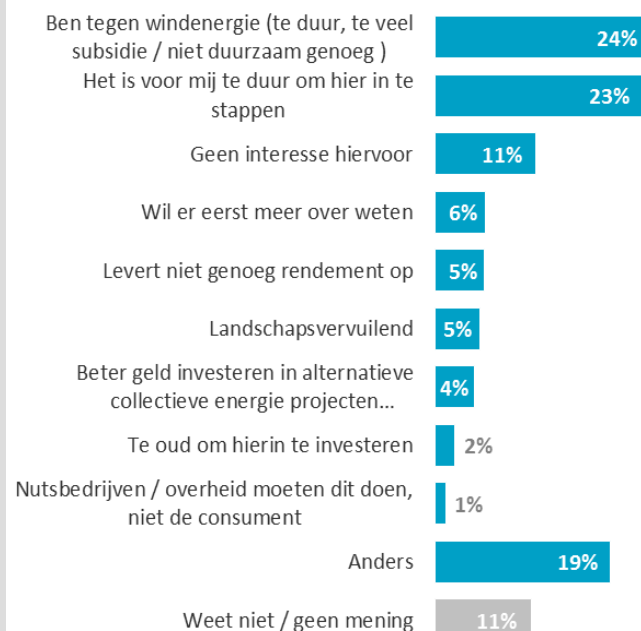
- Vinden vaker dat de exacte locatie van een energie-installatie afgestemd moet worden met omwonenden en dat omwonenden financieel gecompenseerd moeten worden bij hinder.
- Vinden een windmolen of hoogspanningslijnen het meest bezwaarlijk in de buurt

Waarom ben je wel bereid tot het deelnemen in een windcollectief, maar doe je dit nog niet? (n=82)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het deelnemen in een windcollectief? (n=102)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen.
- Zien vaker in dat CO₂-uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen vaker dat aandeel van zonne-energie, het verbranden van biomassa en restafval van Nederlandse huishoudens groter wordt in energiemix.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂-uitstoot vermindert, de concurrentiepositie versterkt wordt en de afhankelijk van andere landen verbetert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf en de wetenschap er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (28% van NL)

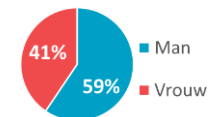
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat het energiesysteem innovatie en werkgelegenheid stimuleert en dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Zien vaker in dat de keuzes die ze maken kunnen helpen om klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt vaker een rol bij de keuzes die zij maken.

- Vaker mannen.

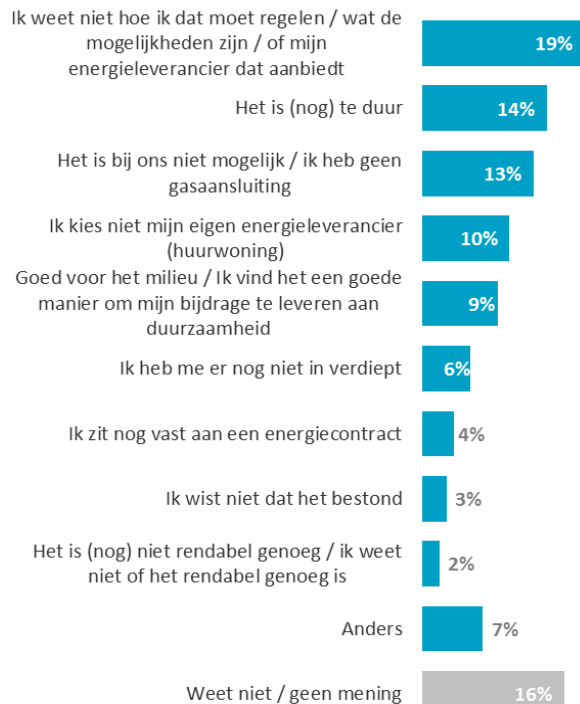
Draagvlak voor specifieke opties

- Hebben vaker vloer, dak en ramen geïsoleerd of zijn hiertoe bereid en zijn vaker bereid de woning te laten verwarmen door restwarmte uit de industrie.
- Zetten de verwarming al vaak een paar graden lager.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden vaker dat omwonenden moeten kunnen investeren in lokale energie-installaties.

Waarom ben je wel bereid tot het afnemen van groen gas, maar doe je dit nog niet? (n=134)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden natuur, milieu en klimaat vaker een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden klimaatverandering vaker een groot probleem.
- Zien vaker in dat CO₂-uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Vinden de versterkte concurrentiepositie en een verminderde afhankelijkheid van andere landen vaker een voordeel van duurzame energie.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf en de bewoners van Nederland er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (16% van NL)

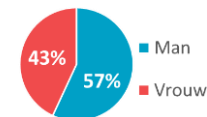
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat het energiesysteem innovatie stimuleert en dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening over duurzame energie.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Zien vaker in dat de keuzes die ze maken kunnen helpen klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt vaker een rol bij hun keuzes.

- Vaker mannen.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid meer gebruik te maken van het OV in plaats van de auto, een elektrische auto aan te schaffen of hun woning te laten verwarmen door restwarmte uit de industrie.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Hebben vaker zonnepanelen, hoogspanningslijnen of een discotheek in de nabije omgeving.
- Ervaren vaker overlast van een discotheek, een tankstation of een snelweg.

Urgentie verduurzaming energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (10% van NL)

Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat energie voor de consument betaalbaar is, dat energie-installaties veilig zijn en dat de hinder voor omwonenden beperkt wordt.

Persoonlijke betrokkenheid

- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening.
- Zijn minder vaak bereid zelf duurzame energie af te nemen.

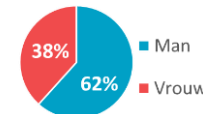
Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden het bedrijfsleven en de Rijksoverheid er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

- Vaker mannen, vaker 55-plussers en vaker hoogopgeleiden.
- Vaker mensen met een bovenmodaal inkomen.
- Vaker nieuwe conservatieven.

Draagvlak voor specifieke opties

- Vaker niet bereid tot deelname aan windcollectief, het afnemen groen gas of het aanschaffen van een elektrische auto.
- Hebben vaker dak, ramen en vloer geïsoleerd.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

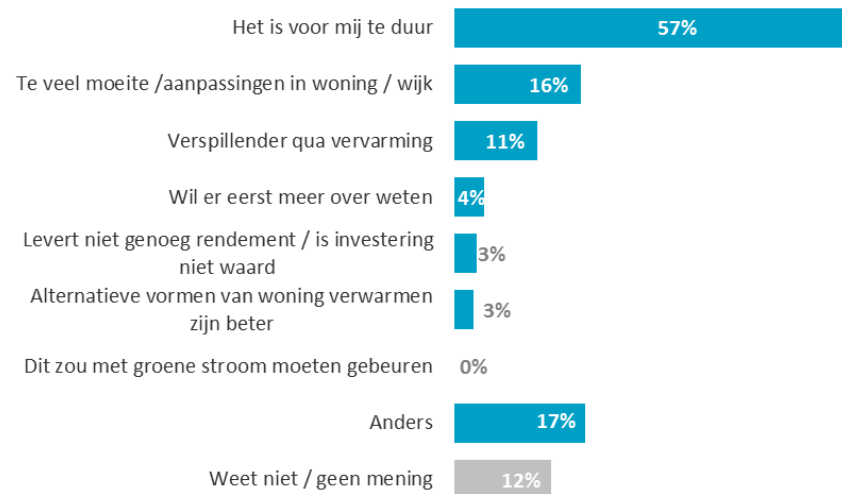
- Hebben vaker een windmolen in de buurt (<10 km)
- Vinden het minder vaak bezwaarlijk als er een gaswinningslocatie in de directe omgeving is.

Waarom ben je wel bereid tot het installeren van een elektrische verwarming in je woning, maar doe je dit nog niet? (n=81)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het installeren van een elektrische verwarming in je woning? (n=48)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Willen vaker dat het aandeel van kernenergie toeneemt in het totale energieverbruik.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden de energiebedrijven er minder vaak verantwoordelijk voor gebruik van meer duurzame energie.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (15% van NL)

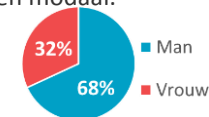
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het minder vaak belangrijk dat er zo min mogelijk aan het landschap verandert door een energie-installatie.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan een mening te hebben als het over duurzame energie gaat.

- Vaker mannen, meer 18-24 jarigen en meer thuiswonenden.
- Vaker nieuw conservatieven en kosmopolieten.
- Vaker hoogopgeleiden en mensen met een inkomen boven modaal.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid deel te nemen in een windcollectief, groen gas af te nemen, elektrische verwarming te installeren in de woning, huishoudelijke apparaten met een milieucertificaat te kopen of deel te nemen aan een energiecoöperatie.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Ervaren op dit moment vaker overlast van windmolens, een snelweg of een discotheek.
- Vinden een discotheek vaker bezwaarlijk om in de buurt te hebben en een kerncentrale minder bezwaarlijk dan gemiddeld.

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden naast een verandering aan het energiesysteem ook vaker natuur, milieu en klimaat een urgent onderwerp.
- Vinden gezondheids- en ouderzorg het meest urgente probleem.
- Zien klimaatverandering vaker als een groot probleem en zien vaker in dat CO₂-uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen vaker dat het aandeel van aardgas, aardolie en steenkool afneemt op het totale energieverbruik. En dat het aandeel van zon, wind en waterkracht toeneemt.
- Zien een verminderde CO₂-uitstoot, de versterkte concurrentiepositie en een verminderde afhankelijkheid van andere landen vaker als voordeel van duurzame energie.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden de Rijksoverheid en de internationale politiek er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (27% van NL)

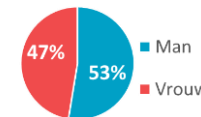
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat een energie-installatie veilig is, dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken en dat het ervoor zorgt dat Nederland onafhankelijk is van import uit het buitenland.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Denken vaker dat hun persoonlijke keuzes kunnen helpen om klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die ze maken.

- Vaker 55-plussers.
- Vaker postmaterialisten.
- Minder vaak thuiswonende kinderen.

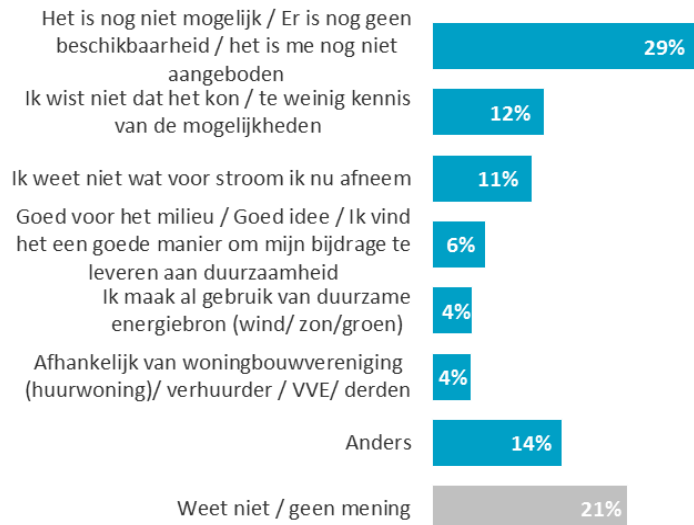
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid om deel te nemen aan energiecoöperatie.
- Nemen vaker groen gas (gas uit biomassa) af, hebben vaker dak, ramen en vloer geïsoleerd, zetten vaker de verwarming een paar graden lager dan ze prettig vinden, boycotten vaker producten van milieubelastende bedrijven en gaan minder met het vliegtuig op vakantie.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

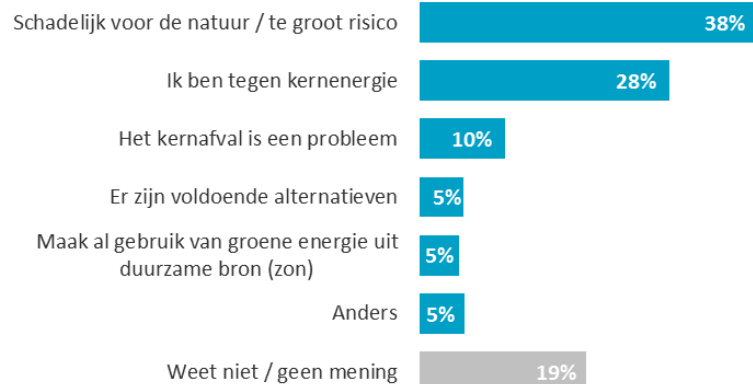
- Wonen vaker ver weg van een kerncentrale (>10 km) en vinden een kerncentrale vaker bezwaarlijk om in de buurt te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot het afnemen van stroom opgewekt in een kerncentrale, maar doe je dit nog niet? (n=70)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het afnemen van stroom opgewekt in een kerncentrale? (n=127)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp inkomen en economie vaker een urgent onderwerp.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Willen vaker dat het aandeel aardolie toeneemt op het totale energieverbruik.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden de wetenschap er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (15% van NL)

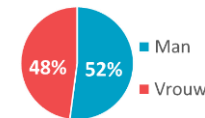
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat de manier waarop energie opgewekt wordt de werkgelegenheid en de economie stimuleert.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan dat het niet uitmaakt of de energie die ze gebruiken duurzaam is.
- Geven vaker aan het financieel niet op te kunnen brengen om groene stroom af te nemen.

- Vaker 25-44 jarigen.
- Vaker opwaarts mobielen.
- Vaker ongehuwde mensen.
- Vaker thuiswonende kinderen.

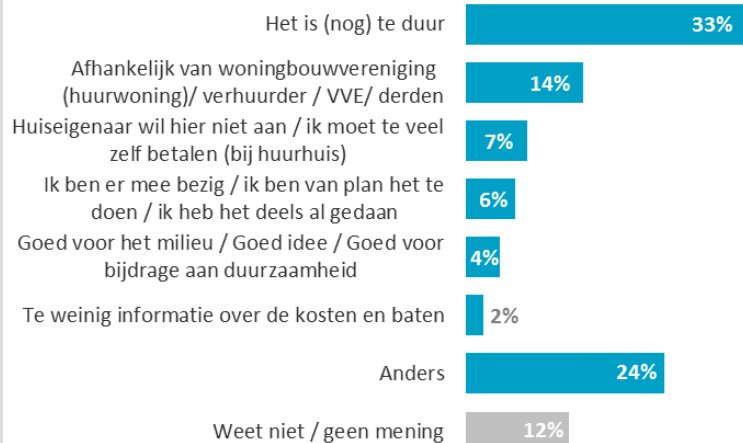
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid producten te eten die lokaal geproduceerd zijn of producten te boycotten van milieubelastende bedrijven.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Ondervinden op dit moment vaker overlast van een discotheek/nachtclub.

Waarom ben je wel bereid vloer, dak en ramen in eigen woning, maar doe je dit nog niet? (n=64)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden naast een verandering aan het energiesysteem ook vaker de manier waarop mensen met elkaar omgaan een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (20% van NL)

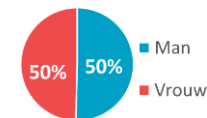
Maatschappelijke waarden rond energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

- Vaker 25-34 jarigen.
- Vaker alleenstaanden met kind(eren) en meer eenpersoonshuishoudens.

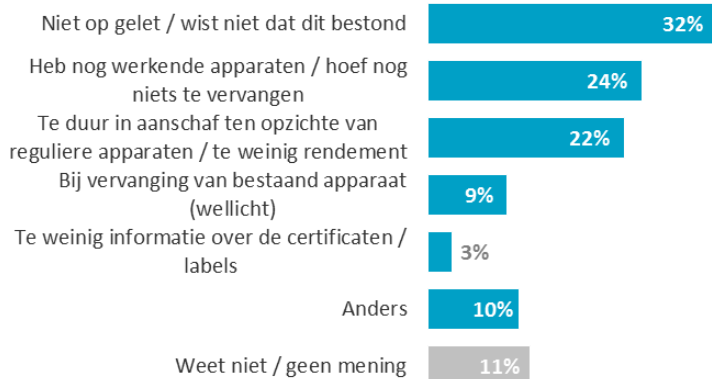
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid tot het afnemen van groen gas (gas uit biomassa), het installeren van elektrische verwarming in de woning, het afnemen van energie uit een kerncentrale, vaker thuis te werken of een elektrische auto aan te schaffen.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden het vaker bezwaarlijk om een gaswinningslocatie in de buurt te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot het kopen van huishoudelijke apparaten met milieucertificaat, maar doe je dit nog niet? (n=103)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp immigratie en integratie vaker een urgent probleem.
- Maken zich minder vaak zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Vinden klimaatverandering minder vaak een groot probleem.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Willen vaker een groter aandeel van kernenergie op het totale energieverbruik.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂-uitstoot vermindert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf, de bewoners van Nederland en lokale overheden er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (14% van NL)

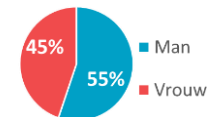
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat de energie altijd beschikbaar is (geen storingen).

Persoonlijke betrokkenheid

- Zijn minder vaak geïnteresseerd in het onderwerp duurzame energie.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Geven vaker aan dat het niet uitmaakt of de energie die ze gebruiken duurzaam is.
- Zijn minder vaak bereid duurzame energie af te nemen, zelf op te wekken of minder energie te gaan verbruiken.
- Denken minder vaak dat hun persoonlijke keuzes kunnen helpen klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die ze maken.

- Vaker mensen met een inkomen van 2 keer modaal of hoger.
- Vaker nieuwe conservatieven.
- Vaker tweepersoonshuishoudens.

Draagvlak voor specifieke opties

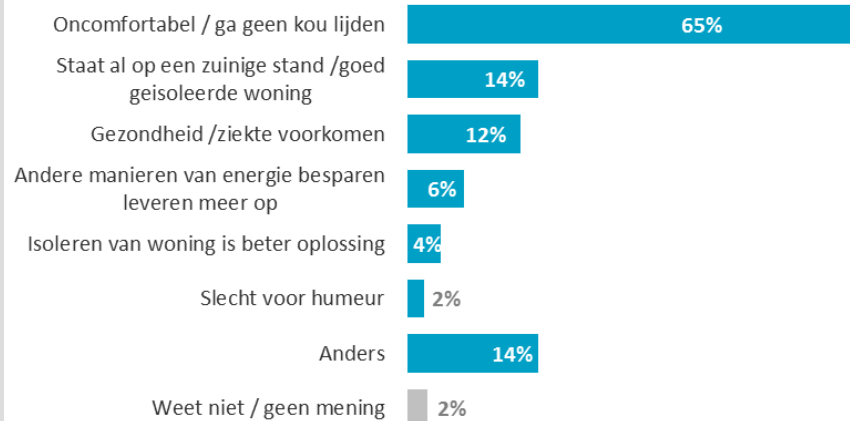
- Zijn minder vaak bereid deel te nemen aan een windcollectief, groen gas af te nemen, een elektrische verwarming te installeren, vaker met het OV of de fiets te reizen, een elektrische auto aan te schaffen, Het Nieuwe Rijden toe te passen, milieubelastende bedrijven te boycotten of minder vaak met het vliegtuig op vakantie te gaan.
- Zijn wel vaker bereid tot isolatie van de woning.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden het minder belangrijk dat omwonenden kunnen investeren in een lokale energie-installatie.
- Hebben vaker zonnepanelen dicht in de buurt.
- Vinden een windmolen in de buurt vaker bezwaarlijk om in de buurt te hebben en een kerncentrale minder bezwaarlijk.

Waarom ben je niet bereid tot de verwarming enkele graden lager te zetten dan je prettig vindt? (n=70)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp werkgelegenheid vaker een urgent onderwerp.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (13% van NL)

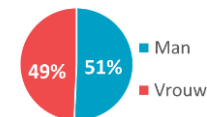
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat het energiesysteem innovatie stimuleert en dat het ervoor zorgt dat Nederland onafhankelijk is van import uit het buitenland.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Geven vaker aan geen idee te hebben van wat ze zelf kunnen doen om klimaatverandering tegen te gaan.
- Duurzaamheid speelt wel vaker een belangrijke rol in de keuzes die ze maken.

- Minder vaak eenpersoonshuishoudens.
- Vaker vierpersoonshuishoudens.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid zonnepanelen op de woning te plaatsen, een elektrische verwarming te installeren, dak, vloer en ramen te laten isoleren, hun woning te verwarmen met restwarmte van de industrie, kernenergie af te nemen, een elektrische auto aan te schaffen, vaker de fiets te nemen, vaker thuis te werken, milieubelastende bedrijven te boycotten.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden de onderwerpen inkomen & economie en immigratie & integratie vaker urgente problemen.
- Maken zich minder vaak zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Vinden klimaatverandering minder vaak een groot probleem.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂-uitstoot vermindert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (19% van NL)

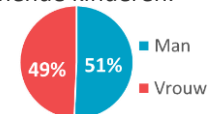
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat de manier waarop energie opgewekt wordt de werkgelegenheid stimuleert en dat de energie altijd beschikbaar is (geen storingen).

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven minder vaak aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp.
- Geven vaker aan dat het niet uitmaakt of de energie die ze gebruiken duurzaam is.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Zijn minder vaak bereid duurzame energie af te nemen, die zelf op te wekken of minder energie te gaan verbruiken.
- Denken minder vaak dat hun persoonlijke keuzes kunnen helpen om klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die ze maken.

- Vaker 35-54 jarigen, vaker mensen met een inkomen bovenmodaal en vaker mensen die niet stedelijk wonen. Vaker moderne burgers en vaker gemaksgeoriënteerden.
- Vaker thuiswonende kinderen.

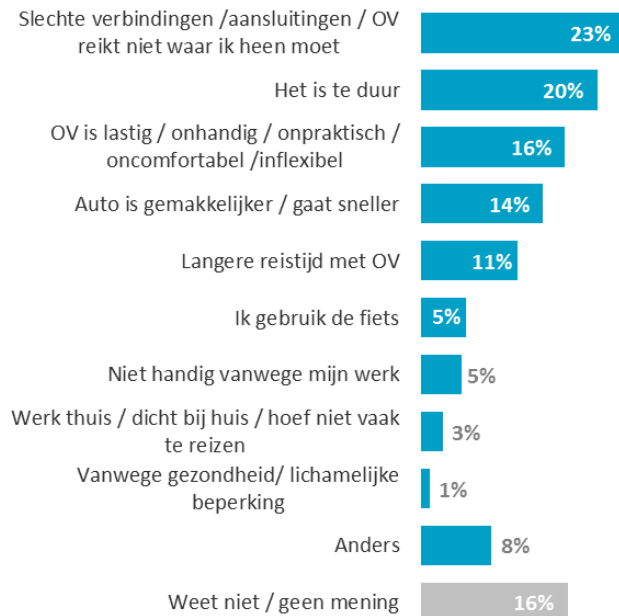
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn minder vaak bereid om hun verwarming een paar graden lager te zetten, een elektrische auto aan te schaffen, Het Nieuwe Rijden toe te passen, vaker de fiets te pakken, deel te nemen aan een energiecoöperatie en zijn minder bereid om minder met het vliegtuig op vakantie te gaan.
- Werken vaker thuis.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

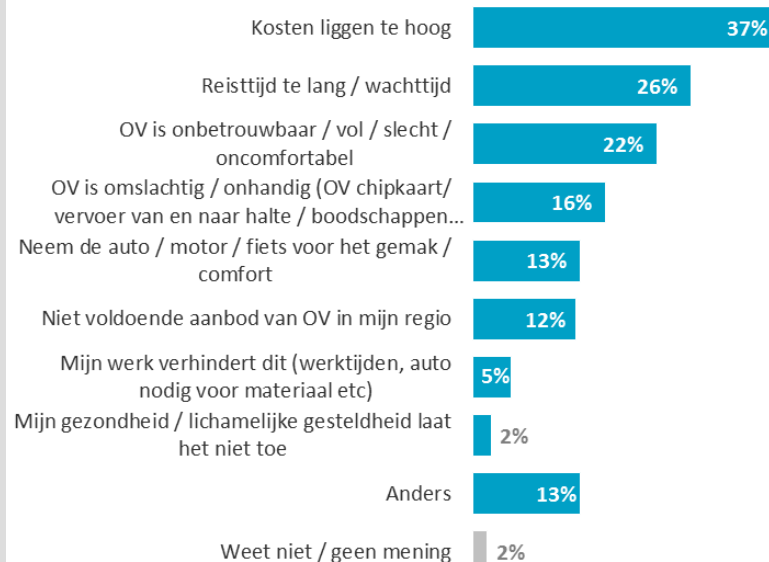
- Zouden het vaker bezwaarlijk vinden om een windmolen in de directe omgeving te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot vaker de trein, tram of bus te nemen in plaats van de auto, maar doe je dit nog niet? (n=72)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot vaker de trein, tram of bus te nemen in plaats van de auto? (n=103)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp onderwijs vaker een urgent onderwerp.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (17% van NL)

Maatschappelijke waarden rond energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).

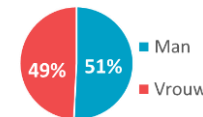
Persoonlijke betrokkenheid

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

- Vaker 25-44 jarigen en vaker hoogopgeleiden.
- Vaker nieuw conservatieven, postmoderne hedonisten en gemaksgoerienteerden.
- Hoogste aandeel thuiswonende kinderen van alle groepen.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid deel te nemen aan een windcollectief, groen gas af te nemen, huishoudelijke apparaten met een milieucertificaat te kopen, vaker het ov te nemen in plaats van de auto, een elektrische auto aan te schaffen, Het Nieuwe Rijden toe te passen, vaker de fiets te nemen en vaker lokaal geproduceerde producten te eten.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Waarom ben je wel bereid vaker thuis te werken, maar doe je dit nog niet? (n=91)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden natuur, milieu en klimaat vaker een urgent onderwerp.
- Vinden de onderwerp immigratie en integratie en het onderwerp criminaliteit en veiligheid minder vaak urgent.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en zien vaker in dat CO₂-uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen vaker dat het aandeel van aardolie en steenkool kleiner wordt op het totale energieverbruik.
- Willen vaker dat het aandeel van windenergie, waterkracht en energie uit het verbranden van biomassa en restafval groter wordt.
- Vinden het vaker een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de afhankelijkheid van andere landen vermindert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf vaker verantwoordelijk voor meer gebruik van duurzame energie.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (25% van NL)

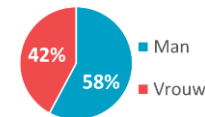
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk om de energie die ze gebruiken zelf te kunnen opwekken en dat het energiesysteem de innovatie stimuleert.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening, en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Zien vaker in dat de keuzes die ze maken kunnen helpen klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt vaker een rol bij de keuzes die zij maken.

- Vaker mannen.
- Vaker hoogopgeleiden en Vaker mensen met een inkomen boven modaal.
- Vaker kosmopolieten.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid tot het plaatsen van zonnepanelen, deelname in een windcollectief, groen gas af te nemen, kernenergie af te nemen, elektrische verwarming te installeren, het OV te nemen in plaats van de auto, deel te nemen aan een energiecoöperatie of hun huis te laten verwarmen met restwarmte.
- Hebben vaker vloer dak en muren geïsoleerd, passen al vaker Het Nieuwe Rijden toe, gaan vaker met de fiets en eten vaker producten die lokaal geproduceerd zijn.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden het vaker belangrijk dat omwonenden kunnen investeren in een lokale energie-installatie.
- Hebben op dit moment vaker last van een snelweg.

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden de onderwerpen inkomen & economie en immigratie & integratie vaker urgent.
- Vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Vinden klimaatverandering minder vaak een groot probleem en zien minder in dat CO₂- uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂- uitstoot vermindert en de afhankelijkheid van andere landen vermindert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf, de bewoners van Nederland en het bedrijfsleven er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (23% van NL)

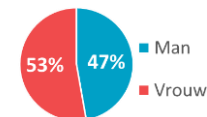
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het minder vaak belangrijk dat de energie die ze gebruiken zelf kunnen opwekken of dat het energiesysteem innovatie stimuleert.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven minder vaak aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook minder vaak een mening over het onderwerp.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen vaak niet in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Geven vaker aan dat het niet uitmaakt of de energie die ze gebruiken duurzaam is.
- Zijn minder vaak bereid duurzame energie af te nemen, die zelf op te wekken of minder energie te gaan verbruiken.
- Duurzaamheid speelt minder vaak een rol in hun keuzes en ze denken minder vaak dat keuzes die ze maken klimaatverandering kunnen tegen gaan.

- Vaker laagopgeleiden.
- Vaker moderne burgers.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker niet bereid zonnepanel op hun woning te plaatsen, deel te nemen aan een windcollectief, elektrische verwarming te installeren in de woning, de verwarming enkele graden lager te zetten, vaker het OV te nemen, vaker de fiets te nemen, vaker thuis te werken, deel te nemen aan een energiecoöperatie, milieubelastende bedrijven te boycotten.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Zouden het vaker bezwaarlijk vinden om een windmolen in de directe omgeving te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot het aanschaffen of gebruiken van een elektrische auto, maar doe je dit nog niet? (n=127)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het aanschaffen of gebruiken van een elektrische auto? (n=113)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp jeugd en gezin vaker een urgent onderwerp.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan minder vaak positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen minder vaak dat het aandeel van zonne-energie en biomassa toeneemt op het totale energieverbruik.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden het bedrijfsleven en de energiebedrijven er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (13%)

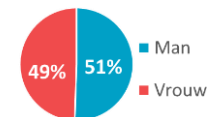
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het minder vaak belangrijk dat een energie-installatie veilig is.

Persoonlijke betrokkenheid

- Vinden het vaker onnodig dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

- Vaker 18-24 jarigen.
- Vaker opwaarts mobielen.

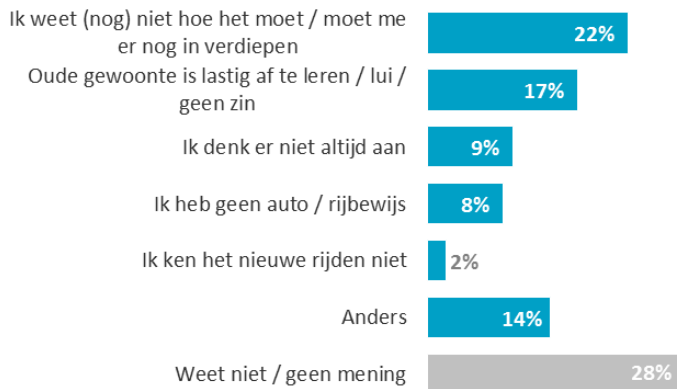
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid zonnepanelen te plaatsen of elektrische verwarming te installeren in de woning.
- Zijn vaker bereid het OV of de fiets te nemen in plaats van de auto, vaker thuis te werken, een elektrische auto aan te schaffen, producten te eten die lokaal zijn geproduceerd of milieubelastende bedrijven te boycotten.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Ervaren op dit moment meer overlast van hoogspanningslijnen of een elektriciteitscentrale.
- Zouden het vaker bezwaarlijk vinden om in de buurt van een tankstation te wonen.

Waarom ben je wel bereid tot het zelf toepassen van Het Nieuwe Rijden, maar doe je dit nog niet? (n=69)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp jeugd en gezin vaker een urgent onderwerp.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Vinden het stimuleren van de ontwikkeling van duurzame energie vaker nutteloos.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden de Nederlandse burgers er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (12% van NL)

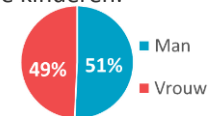
Maatschappelijke waarden rond energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

- Vaker 18-24 jarigen.
- Vaker hoogopgeleiden en vaker mensen met een bovenmodaal inkomen.
- Vaker mensen die niet stedelijk wonen en meer thuiswonende kinderen.

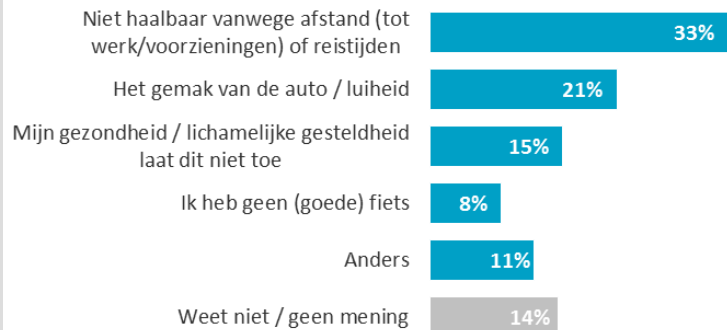
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid zonnepanelen te plaatsen, kernenergie af te nemen, vaker het OV te nemen in plaats van de auto, een elektrische auto aan te schaffen, Het Nieuwe Rijden toe te passen, producten te eten die lokaal geproduceerd zijn, deel te nemen aan een energiecoöperatie of minder met het vliegtuig op vakantie te gaan.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Wonen vaker binnen een straal van 10 km van een kerncentrale.
- Hebben vaker zonnepanelen in hun buurt.
- Ervaren op dit moment vaker hinder van een windmolen.

Waarom ben je wel bereid tot de fiets vaker te nemen in plaats van de auto, maar doe je dit nog niet? (n=57)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (24% van NL)

Maatschappelijke waarden rond energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).

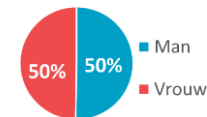
Persoonlijke betrokkenheid

- Zijn vaker bereid een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van ons energiesysteem door zelf meer duurzame energie op te wekken.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden het bedrijfsleven er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

- Vaker 18-34 jarigen,
- Vaker mensen die samenwonen en meer thuiswonenden.
- Vaker mensen die in regio West wonen.

Draagvlak voor specifieke opties

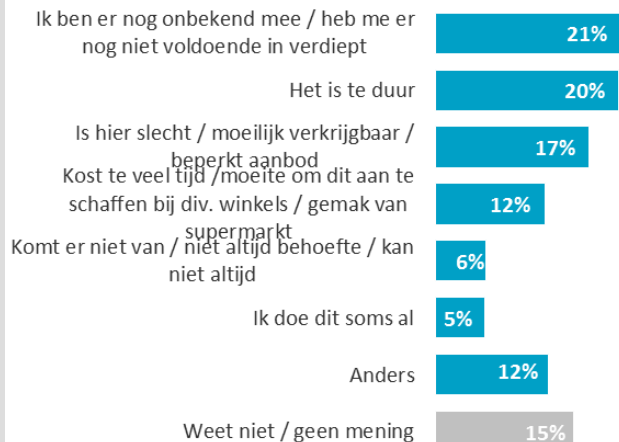
- Zijn vaker bereid deel te nemen aan een windcollectief, om vloer, dak en ramen te laten isoleren, vaker thuis te werken of de woning aan te sluiten op een warmtenet gevoed door restwarmte uit de industrie.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Ervaren op dit moment vaker hinder van een elektriciteitscentrale.

Waarom ben je wel bereid het eten van producten die lokaal geproduceerd zijn, maar doe je dit nog niet? (n=115)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden immigratie en integratie minder vaak een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden klimaatverandering vaker een groot probleem.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂-uitstoot vermindert en de concurrentiepositie van Nederland versterkt wordt.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden het bedrijfsleven en de internationale politiek er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (20% van NL)

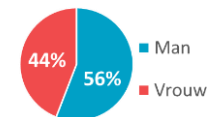
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat het energiesysteem innovatie stimuleert.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Zijn minder vaak bereid duurzame energie af te nemen, die zelf op te wekken of minder energie te gaan verbruiken.
- Duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die zij maken.

- Vaker mannen.
- Vaker mensen uit A'dam, R'dam en Den Haag.
- Vaker postmaterialisten.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid om deel te nemen aan een windcollectief, groen gas af te nemen, elektrische verwarming in de woning te installeren, vloer, dak en ramen te laten isoleren, deel te nemen aan een energiecoöperatie of de woning te laten verwarmen door restwarmte uit de industrie.
- Zetten al vaker de verwarming een paar graden lager.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden het minder belangrijk dat omwonenden kunnen investeren in een lokale energie-installatie.
- Zouden het vaker bezwaarlijk vinden om een kerncentrale of een gaswinningslocatie in de omgeving te hebben.

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden natuur, milieu en klimaat minder vaak een urgent onderwerp.
- Vinden het onderwerp immigratie en integratie vaker een urgent onderwerp.
- Maken zich minder vaak zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Zien minder vaak in dat CO₂- uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan minder vaak positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen vaker dat het aandeel van windenergie toeneemt, maar vaker nog dat het aandeel van kernenergie toeneemt.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂-uitstoot vermindert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden de energiebedrijven er minder vaak verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (17% van NL)

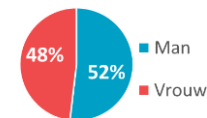
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat een energie-installatie innovatief is, dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken en dat de schade aan natuur, milieu en klimaat beperkt wordt.

Persoonlijke betrokkenheid

- Zijn minder vaak geïnteresseerd in het onderwerp en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Geven vaker aan dat het niet uitmaakt of de energie die ze gebruiken duurzaam is.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening.
- Zijn minder vaak bereid duurzame energie af te nemen, zelf op te wekken of minder energie te gaan verbruiken.
- Denken minder vaak dat hun persoonlijke keuzes kunnen helpen klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die ze maken.

- Vaker nieuwe conservatieven.
- Minder alleenstaanden.

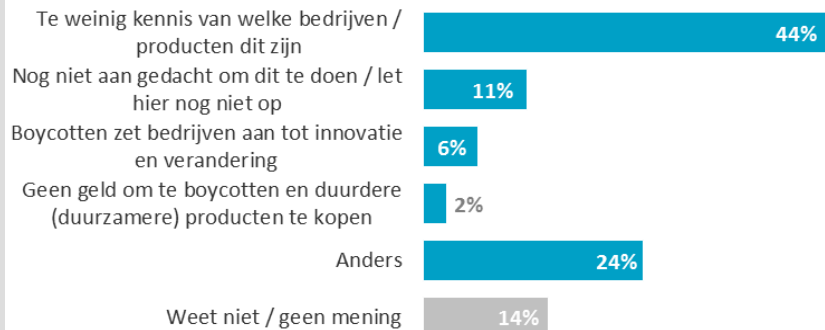
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker niet bereid tot het plaatsen van zonnepanelen, deel te nemen aan een windcollectief, de verwarming een paar graden lader te zetten, een elektrische auto aan te schaffen, vaker de fiets te nemen, deel te nemen aan een energiecoöperatie of minder met het vliegtuig op vakantie te gaan.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

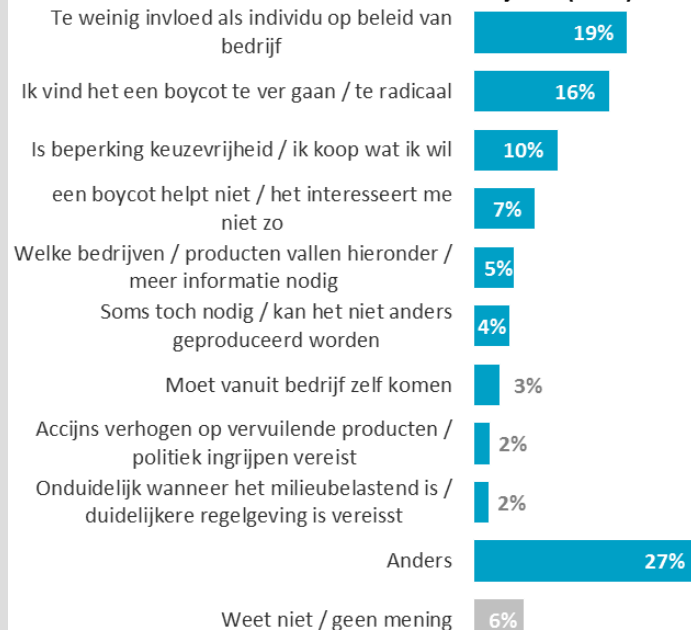
- Vinden het minder vaak belangrijk dat omwonende kunnen investeren in een lokale energie-installatie.
- Zouden het vaker bezwaarlijk vinden om een windmolen in de directe omgeving te hebben en minder bezwaarlijk om een kerncentrale in de buurt te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot het boycotten van producten van milieubelastende bedrijven, maar doe je dit nog niet? (n=83)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het boycotten van producten van milieubelastende bedrijven? (n=82)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden, naast een verandering van het energiesysteem ook vaker natuur, milieu en klimaat een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden klimaatverandering vaker een groot probleem.
- Zien vaker in dat CO₂- uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan vaker positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen vaker dat het aandeel van aardgas, aardolie en steenkool kleiner wordt op het totale energieverbruik en willen vaker dat het aandeel van waterkrachtenergie groter wordt.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂- uitstoot vermindert, de concurrentiepositie versterkt wordt en de afhankelijk van andere landen verbetert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden zichzelf en de internationale politiek er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (24% van NL)

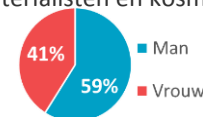
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat een energie-installatie innovatief is, dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken en dat de schade aan milieu en klimaat beperkt wordt.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening, en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Zien vaker in dat de keuzes die ze maken kunnen helpen klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt vaker een rol bij de keuzes die zij maken.

- Vaker 45-54 jarigen.
- Vaker mannen.
- Vaker hoogopgeleiden en vaker mensen met een bovenmodaal inkomen.
- Vaker postmaterialisten en kosmopolieten.

Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid zonnepanelen te plaatsen, deel te nemen aan een windcollectief, groen gas af te nemen, elektrische verwarming in de woning te installeren, een elektrische auto aan te schaffen, de woning te laten verwarmen door restwarmte uit de industrie.
- Kopen vaker huishoudelijke apparaten met een milieucertificaat, zetten hun verwarming al vaker een paar graden lager, passen vaker Het Nieuwe Rijden toe, eten vaker lokaal geproduceerde producten en gaan minder met het vliegtuig op vakantie.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden het vaker belangrijk dat omwonende kunnen investeren in een lokale energie-installatie

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden de onderwerpen inkomen en economie en immigratie en integratie vaker urgente onderwerpen.
- Maken zich minder vaak zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.
- Vinden klimaatverandering minder vaak een groot probleem en zien minder in dat CO₂- uitstoot schadelijk is voor natuur en milieu.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan minder vaak positief tegenover het stimuleren van duurzame energie.
- Willen minder vaak dat het aandeel van zon, wind en waterkracht toeneemt op het totale energieverbruik.
- Vinden het minder vaak een voordeel dat door het gebruik van duurzame energie de CO₂- uitstoot vermindert, de concurrentiepositie versterkt wordt en de afhankelijk van andere landen verbetert.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden het bedrijfsleven en de internationale politiek er vaker verantwoordelijk voor dat we meer duurzame energie gaan gebruiken.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (9% van NL)

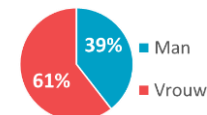
Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het minder vaak belangrijk dat een energie-installatie innovatief is en dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven minder vaak aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook minder vaak een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen minder vaak een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen minder vaak in gesprek met andere Nederlanders over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Zijn minder vaak bereid duurzame energie af te nemen, die zelf op te wekken of minder energie te gaan verbruiken.
- Duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die zij maken.

- Minder vaak hoogopgeleiden.
- Vaker mensen met een inkomen benedenmodaal.
- Vaker gemaksgoerienteerden.

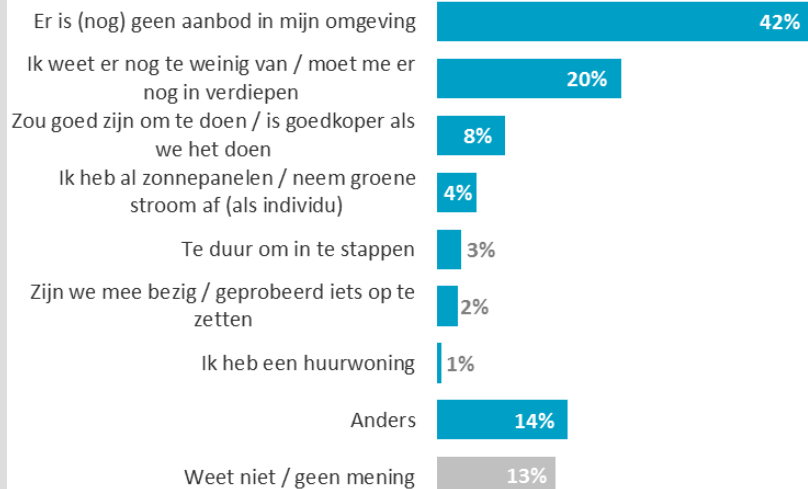
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn minder vaak bereid tot het plaatsen van zonnepanelen, deel te nemen aan een wind-collectief, groen gas af te nemen, de verwarming enkele graden lager te zetten, vaker het OV te nemen in plaats van de auto, een elektrische auto aan te schaffen, Het Nieuwe Rijden toe te passen, vaker de fiets te nemen, milieubelastende bedrijven te boycotten, de woning te verwarmen door restwarmte uit de industrie of minder met het vliegtuig op vakantie te gaan.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

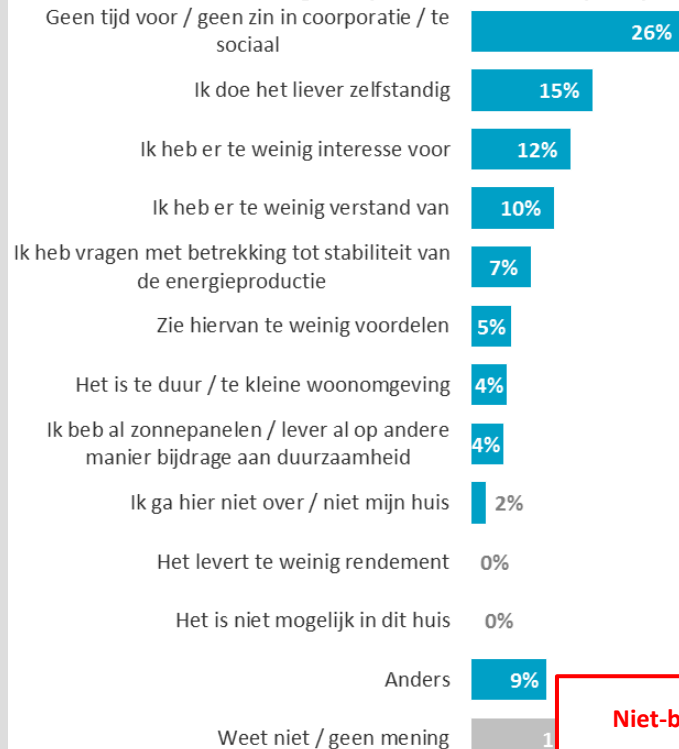
- Ervaren op dit moment minder vaak overlast van een snelweg en zouden het ook minder erg vinden om een snelweg in de directe omgeving te hebben.

Waarom ben je wel bereid tot het deelnemen aan een energiecoöperatie in de buurt, maar doe je dit nog niet? (n=114)

Potentials

Waarom ben je niet bereid tot het deelnemen aan een energiecoöperatie in de buurt? (n=43)

Niet-bereidwilligen

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het veranderen van het energiesysteem vaker een urgent onderwerp.
- Maken zich vaker zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen.

Potentials: vertonen op dit moment het gedrag niet, maar overwegen dit wel (30% van NL)

Maatschappelijke waarden rond energie

- Vinden het vaker belangrijk dat een energie-installatie innovatief is en dat consumenten en bedrijven zelf energie kunnen opwekken.

Draagvlak voor duurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Willen vaker dat het aandeel van aardolie afneemt op het totale energieverbruik.
- Zien het vaker als voordeel dat door het ontwikkelen van nieuwe technologieën voor duurzame energie Nederland zijn internationale concurrentiepositie versterkt.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden de bewoners van Nederland vaker verantwoordelijk voor meer gebruik van duurzame energie.

Persoonlijke betrokkenheid

- Geven vaker aan geïnteresseerd te zijn in het onderwerp duurzame energie en hebben ook vaker een mening als het over duurzame energie gaat.
- Willen vaker een bijdrage leveren aan een duurzame energievoorziening en willen ook vaker met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer zouden kunnen maken.
- Zijn vaker bereid zelf meer duurzame energie op te wekken, meer duurzame energie af te nemen en zelf minder energie te gaan verbruiken.
- Zien vaker in dat de keuzes die ze maken kunnen helpen klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt vaker een rol bij de keuzes die zij maken.

- Vaker mannen.
- Vaker hoogopgeleiden en vaker mensen met een bovenmodaal inkomen.
- Vaker postmaterialisten, postmoderne hedonisten en kosmopolieten.

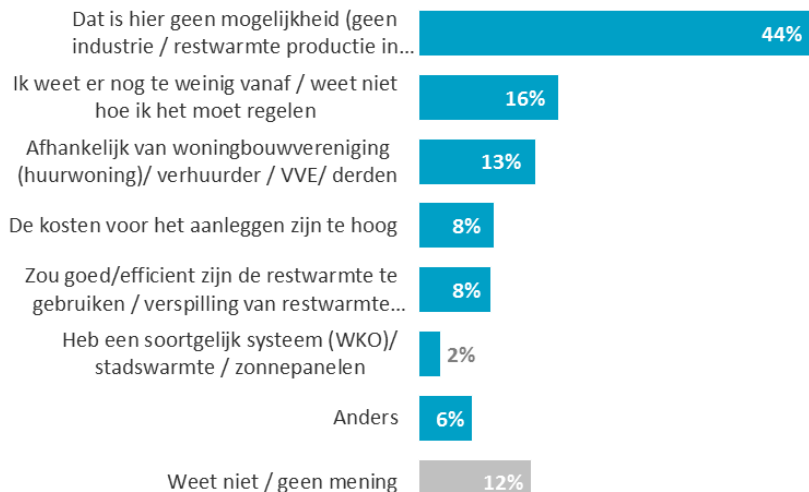
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn vaker bereid zonnepanelen te plaatsen, deel te nemen aan een windcollectief, groen gas af te nemen, elektrische verwarming in de woning te installeren, een elektrische auto aan te schaffen, lokaal geproduceerde producten te eten, milieubelastende bedrijven te boycotten of deel te nemen aan een energiecoöperatie.
- Hebben vaker vloer, dak en ramen geïsoleerd en passen al vaker Het Nieuwe Rijden toe.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

- Vinden het vaker belangrijk dat omwonende kunnen investeren in een lokale energie-installatie
- Hebben vaker zonnepanelen of een oplaadpunt voor een elektrische auto in de buurt (< 1 km).

Waarom ben je wel bereid tot het laten aansluiten van je woning op een warmtenet gevoed door restwarmte van de industrie, maar doe je dit nog niet? (n=141)

Potentials

Urgentie verduurzaming energie

- Vinden het onderwerp immigratie en integratie vaker een urgent onderwerp.
- Maken zich minder vaak zorgen over het opraken van fossiele brandstoffen en vinden de aandacht voor klimaatverandering vaker sterk overdreven.

Draagvlak voor verduurzamen energie

- Staan niet positiever of negatiever tegenover het stimuleren van duurzame energie (geen significante afwijking van het gemiddelde).
- Willen vaker dat het aandeel van kernenergie toeneemt op het totale energieverbruik.

Verantwoordelijkheid verduurzaming

- Vinden het bedrijfsleven vaker verantwoordelijk voor meer gebruik van duurzame energie.

Niet-bereidwilligen: vertonen het gedrag niet en willen dit ook niet gaan doen (20% van NL)

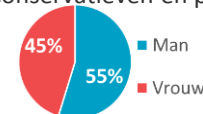
Maatschappelijke waarden rond energie

- Geen significante afwijkingen van het gemiddelde.

Persoonlijke betrokkenheid

- Willen minder vaak met andere Nederlanders in gesprek over hoe we onze energievoorziening duurzamer kunnen maken.
- Geven minder vaak aan een bijdrage te willen leveren door zelf meer duurzame energie af te nemen of door minder energie te gaan gebruiken.
- Denken minder vaak dat hun persoonlijke keuzes kunnen helpen om klimaatverandering tegen te gaan en duurzaamheid speelt minder vaak een rol in de keuzes die ze maken.

- Vaker 18-34 jarigen, vaker mannen en hebben vaker thuiswonende kinderen.
- Vaker hoogopgeleiden en bovenmodaal inkomen.
- Vaker mensen uit A'dam, R'dam en Den Haag.
- Vaker nieuw conservatieven en postmoderne hedonisten.

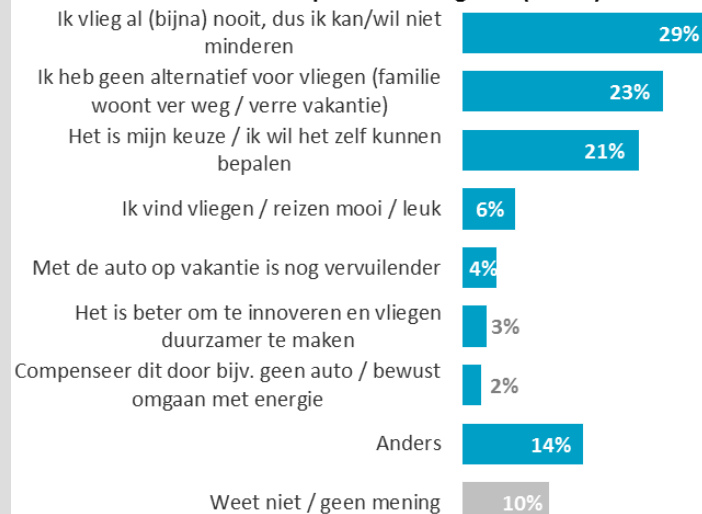
Draagvlak voor specifieke opties

- Zijn minder vaak bereid deel te nemen aan een windcollectief, de verwarming enkele graden lager te zetten, vaker het OV te nemen, milieubelastende bedrijven te boycotten of deel te nemen in een energiecoöperatie.
- Zijn wel vaker bereid kernenergie af te nemen en vaker thuis te werken.

Draagvlak voor lokale energie-installaties

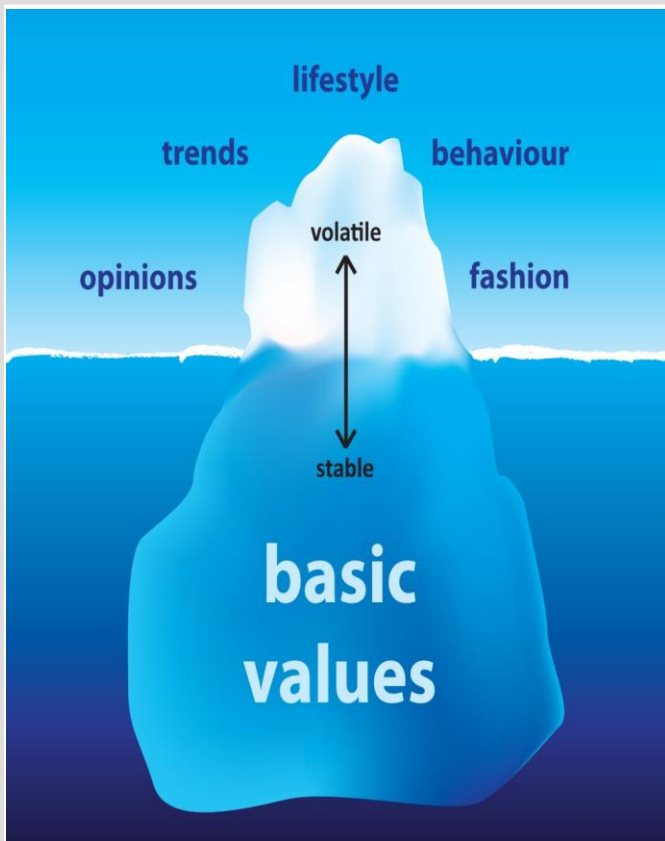
- Hebben vaker een oplaadpunt voor een elektrische auto in de buurt (< 1 km) en vaker een discotheek/nachtclub binnen een straal van 5 km.
- Zouden het vaker bezwaarlijk vinden in de buurt van een elektriciteitscentrale te wonen en minder bezwaarlijk om een snelweg of een discotheek in de buurt te hebben.

Waarom ben je niet bereid tot het minder vaak met het vliegtuig op vakantie te gaan? (n=110)

Niet-bereidwilligen

In dit rapport wordt gebruik gemaakt van het waardensegmentatiemodel van Motivation: het Mentality-model.

Uit het Mentality-onderzoek (zie voor een nadere toelichting: www.motivation.nl/mentality) blijkt dat de Nederlandse samenleving bestaat uit acht consistente sociale milieus met overeenkomstige waardenprofielen. Deze sociale milieus zijn niet gedefinieerd op basis van sociale klassen of socio-economische variabelen, maar op basis van persoonlijke opvattingen, waarden en normen die aan de leefstijl van mensen ten grondslag liggen. Elk milieu kent een eigen leefstijl en consumptiepatroon. De waardenpatronen van elk sociaal milieu komen tot uiting in voorkeuren en concreet gedrag, bijvoorbeeld op het gebied van voeding, media, politiek, mobiliteit, het geven aan goede doelen, financiën en wonen.

De verschillende sociale milieus met hun eigen karakteristieke waardenprofielen kunnen globaal worden ingedeeld aan de hand van drie waardenoriëntaties:

1. Een traditionele waardenoriëntatie die zich kenmerkt door de waarde 'behouden'.
2. Een moderne waardenoriëntatie die zich kenmerkt door de waarden 'bezitten' en 'verwennen'.
3. Een postmoderne waardenoriëntatie die zich kenmerkt door de waarden 'ontplooien' en 'beleven'.

Traditionele burgerij - De plichtsgetrouwe en op de status-quo gerichte burgerij die vasthoudt aan tradities en materiële bezittingen.

Nieuwe conservatieven - De liberaal-conservatieve maatschappelijke bovenlaag die alle ruimte wil geven aan technologische ontwikkeling, maar geen voorstander is van sociale en culturele vernieuwing.

Moderne burgerij - De conformistische, statusgevoelige burgerij die het evenwicht zoekt tussen traditie en moderne waarden als consumeren en genieten.

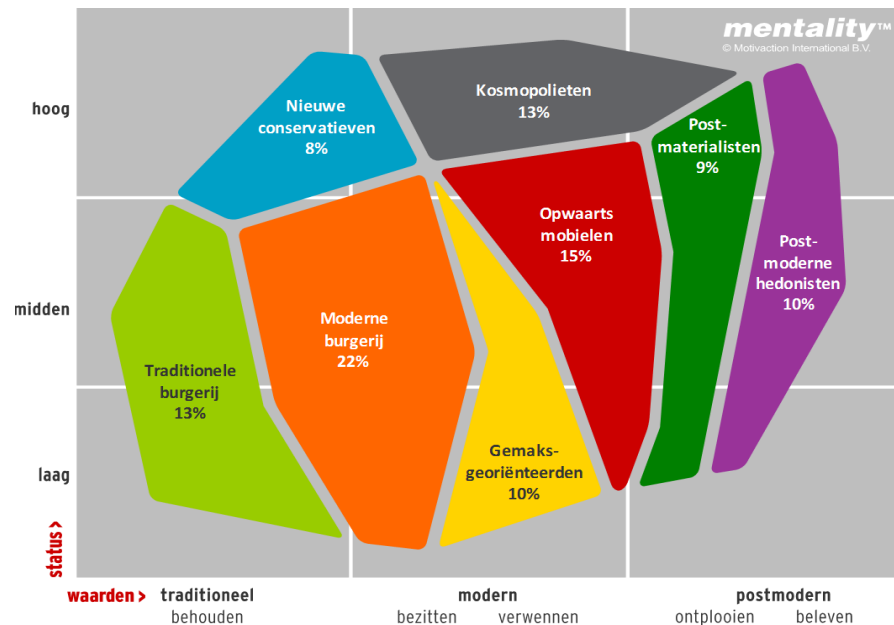
Gemaksgeoriënteerden - Gezellige genietters die in de eerste plaats streven naar een onbezorgd, plezierig en comfortabel leven.

Opwaarts mobielen - De carrièregerichte individualisten met een uitgesproken fascinatie voor sociale status, nieuwe technologie, risico en spanning.

Kosmopolieten - De open en kritische wereldburgers die postmoderne waarden als ontplooiën en beleven integreren met moderne waarden als maatschappelijk succes, materialisme en genieten.

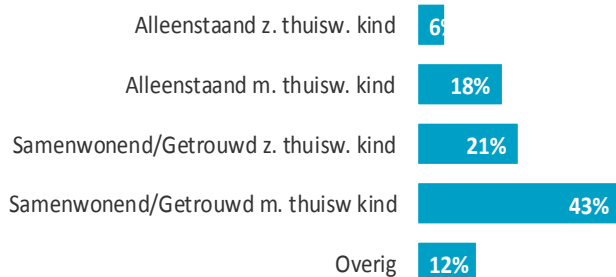
Postmaterialisten - De maatschappijkritische idealisten die zichzelf willen ontplooiën, zich verzetten tegen sociaal onrecht en opkomen voor het milieu.

Postmoderne hedonisten - De pioniers van de beleveniscultuur, waarin experiment en het breken met morele en sociale conventies doelen op zichzelf zijn geworden.

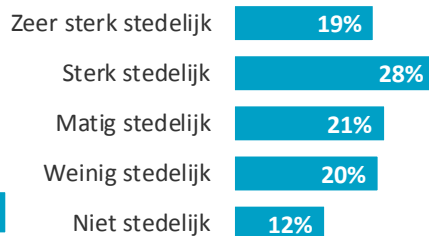

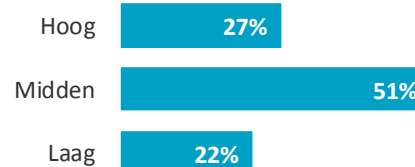
Huishoudsamenstelling (n=2.054)

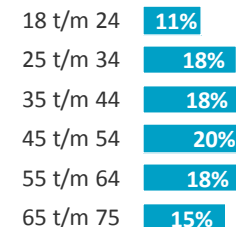
Stedelijkheid (n=2.054)

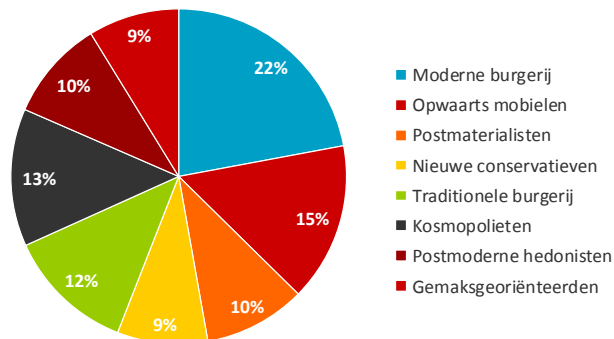
Opleiding voltooid (n=2.054)

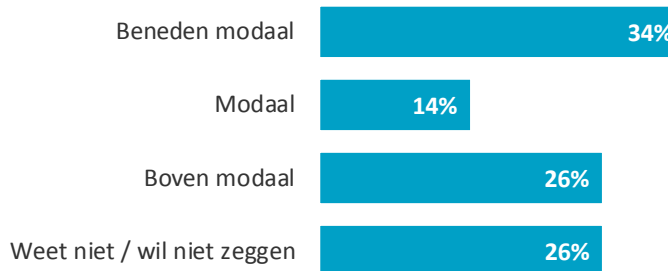
Leeftijd in categorieën (n=2.054)

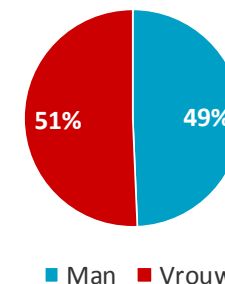
Mentality (n=2.054)

Inkomen gecategoriseerd (n=2.054)

Geslacht (n=2.054)

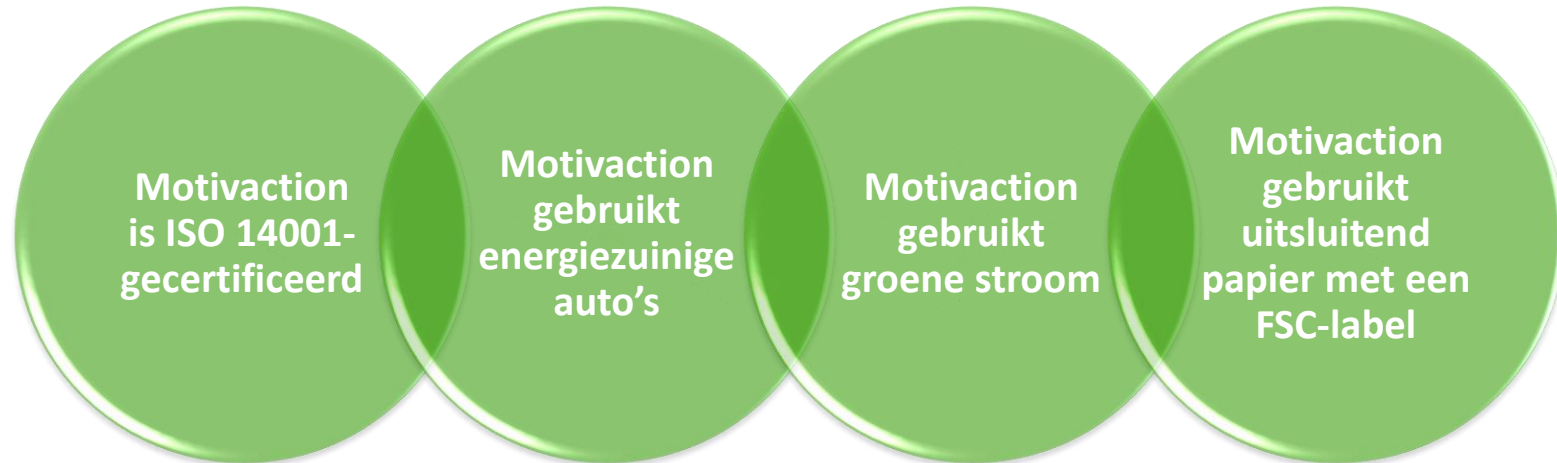
- Veldwerkperiode
  - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 23 september t/m 28 september 2015.
- Methode deelnemersselectie
  - Uit het StemPunt-panel van Motivaction
- Incentives
  - De deelnemers hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een kleine vergoeding ontvangen
- Weging
  - De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- Inschakelen externe leveranciers
  - Voor de volgende werkzaamheden heeft Motivaction bij dit onderzoek gebruik gemaakt van de diensten van gespecialiseerde bedrijven:
    - Coderen open antwoorden: Desan Solutions, Amsterdam
- Responsverantwoording online onderzoek
  - In de veldwerkperiode is aan 8.852 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten
- Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden
  - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- Overige onderzoekstechnische informatie
  - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

- Veldwerkperiode
  - Het veldwerk is uitgevoerd op maandag 28 september 2015 te Amsterdam en woensdag 30 september te Amersfoort.
- Methode deelnemersselectie
  - Uit het Stempunt-panel van Motivaction
- Incentives
  - De deelnemers hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een kleine vergoeding ontvangen
- Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden
  - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- Overige onderzoekstechnische informatie
  - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Wij willen onze footprint verminderen

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Zie ook ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

motivaction

research and strategy

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109

1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262

1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83

M moti@motivaction.nl

www.motivaction.nl

www.facebook.com/stempunt

